

Καμιά Πατρίδα για τους Μελλοθάνατους*

Barikat

«Μόνο την προσοχή να μην προκαλεί κανείς! Να κάθεται φρόνιμα, όσο κι αν αυτό αντιτίθεται στο πνεύμα του! Να προσπαθήσει να εννοήσει ότι αυτός ο μεγάλος δικαστικός οργανισμός βρίσκεται τρόπον τινά σε μια διαρκή εκκρεμότητα και ότι μπορεί κανείς βέβαια, όταν ο ίδιος αυτόβουλα αλλάζει κάτι στη θέση του και γίνεται αιτία να χάσει το έδαφος κάτω από τα πόδια του, να γκρεμιστεί ο ίδιος, ενώ ο μεγάλος οργανισμός βρίσκει εύκολα την ισορροπία πάλι και ξεπερνά την ενόχληση- αφού όλα είναι συναφή- και παραμένει αμετάβλητος, αν δε γίνεται μάλιστα ακόμα συμπαγέστερος, προσεκτικότερος, αυστηρότερος, σκληρότερος».

Franz Kafka, Η Δίκη

Κάθε μέρα που περνά η Ειδομένη γίνεται ένας τόπος μαρτυρίου για πρόσφυγες και μετανάστες. Οι άθλιες συνθήκες διαβίωσης και η εκκωφαντική απουσία της κρατικής μέριμνας μετρά μήνες τώρα. Η φροντίδα και η περίθαλψη των προσφύγων και των μεταναστών βρίσκεται αποκλειστικά στα χέρια των ΜΚΟ και των -υπό διωγμό- αλληλέγγυων. Μετά τη συμφωνία Ε.Ε. -Τουρκίας και την «εμβάπτιση» της Τουρκίας σε «ασφαλή» χώρα, οι διαδικασίες για το κράτος απλουστεύτηκαν. Είναι σαφές ότι πήρε πολύ λιγότερο χρόνο η προσαρμογή σε αυτή συμφωνία.

Οι περισσότεροι πρόσφυγες αρνούνται να εγκαταλείψουν τη περιοχή, ενώ έχουν αρχίσει να καταγράφονται και τα πρώτα σημάδια κούρασης και αγανάκτησης εκ μέρους των κατοίκων της περιοχής. Η υπομονή προσεγγίζει την εξαθλίωση και διαφαινόμενες συγκρούσεις μεταξύ κατοίκων και προσφύγων/μεταναστών, δεν αφορούν στο μακρινό μέλλον.

Η Ειδομένη φαίνεται να βρίσκεται στο έλεος της διαμορφωθείσας- από τη συμφωνία Ε.Ε.-Τουρκίας- κατάστασης. Δηλαδή είναι σαν να μην υπάρχει.. Έτσι κι αλλιώς πάντα ήταν ένα παράνομο, αλλά θεσμοθετημένο πέρασμα. Οι πρόσφυγες στοιβάζονται στα σύνορα διεκδικώντας να τα προσπελάσουν, γιατί γνωρίζουν πια, ότι η μετάβασή τους σε hot spot ισοδυναμεί με επαναπροώθηση και ένα αβέβαιο μέλλον στο τουρκικό έδαφος. Τα σενάρια εκκένωσης πλανώνται, ενώ πολλοί πρόσφυγες και μετανάστες παραμένουν στην Ειδομένη με υπηρεσιακά έγγραφα που έχουν λήξει. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι κινδυνεύουν με σύλληψη και απέλαση από τη χώρα. Η διαδικασία αίτησης για χορήγηση ασύλου προωθείται μέσω Skype. Σε ένα περιβάλλον όπου δε παρέχονται τα στοιχειώδη ο μόνος πιθανός- και όχι εφικτός-τρόπος παροχής ασύλου είναι ένα καλό iphone και πολύ τύχη στο λασπότοπο της Ειδομένης.

Η ανεπαρκής πληροφόρηση σε συνδυασμό με την απελπισία οδηγεί πολλούς πρόσφυγες και μετανάστες να κάνουν απόπειρες προσπέλασης των συνόρων μέσα από «κρυφά» μονοπάτια με αποτέλεσμα, με το που βρίσκονται στα εδάφη της FYROM να αντιμετωπίζουν τη βιαιότητα του στρατού και να επιστρέφουν στα ελληνικά εδάφη κακοποιημένοι.

Ύπατη Αρμοστεία : ο διαμεσολαβητής ανάμεσα στο χάος και την απραξία

Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ κινείται στην Ειδομένη τηρώντας ένα αυστηρό πρωτόκολλο το οποίο καθορίζεται από την ίδια και φροντίζει μέσω των καταγγελιών να καλύπτει και να δικαιολογεί την ύπαρξή της το καταυλισμό της Ειδομένης. Σε αντίθεση με άλλους εργαζομένους σε ΜΚΟ οι εργαζόμενοι της Ύπατης Αρμοστείας εργάζονται προστατευόμενοι, έχοντας ασυλία. Παρ' όλα αυτά η δράση της στο πεδίο είναι εξαιρετικά περιορισμένη. Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ παρά το κύρος που φέρει περιορίζεται στις καταγγελίες για τις συνθήκες διαβίωσης και τις καθυστερήσεις στη διαδικασία των αιτήσεων για άσυλο, ενώ είναι παραπάνω από σαφές ότι αποτελεί επίσημο συνομιλητή τόσο της ελληνικής κυβέρνησης όσο και άλλων κυβερνήσεων. Επιπλέον, διαχειρίζεται το μεγαλύτερο μέρος των χρημάτων που αφορούν στα ζητήματα του προσφυγικού χωρίς αυτό να συνδυάζεται με τη δράση και τη παρουσία της στην Ειδομένη.

Το ελληνικό κράτος ως Πόντιος Πιλάτος

Στην Ειδομένη διεξάγεται ένας πόλεμος (με τη μορφή της εγκατάλειψης) ενάντια σε αυτούς ήρθαν από το πόλεμο. Η μηδενική προστασία και ανοχή απέναντί τους είναι σαφής ακόμα και όταν τους χτυπά μέσα στην ελληνική επικράτεια η συνοριοφυλακή της FYROM. Ο καταυλισμός της Ειδομένης έχει στηθεί σε σημείο που χαρακτηρίζεται ως νεκρή ζώνη μεταξύ δυο χωρών και δικαίωμα παρέμβασης έχει μόνο ο στρατός και όχι η αστυνομία. Ωστόσο αυτός ο ισχυρισμός αποτελεί πρόφαση και χρησιμοποιείται κατά το δοκούν καθώς σε περιπτώσεις συμπλοκών μεταξύ των προσφύγων και των μεταναστών δεν επεμβαίνουν, ενώ αντίθετα σε περιπτώσεις όπως στην εκκένωση που έγινε στις 9/12/15 ή στη μεγάλη διαμαρτυρία στις 10/4/16 λειτουργούν κανονικά ως μονάδα καταστολής. Ο κρατικός σχεδιασμός για τους πρόσφυγες αποτελείται από NATO, καταστολή, επαναπροωθήσεις και παράδοση στις φυλακές της Τουρκίας. Το πρόταγμα για safe passages ήταν ένα σύνθημα που ξεχάστηκε και η σοσιαλδημοκρατική μετάλλαξη της κυβέρνησης γίνεται αντιληπτή σε κάθε της βήμα και κυρίως εδώ: τηρεί στο ακέραιο μια συμφωνία που επεδίωξε .

Αλληλεγγύη με πιστοποίηση..και άλλες καινοτομίες[1]

Ζούμε κάτω από ένα ιδιότυπο καθεστώς. Η κυβέρνηση δρα στο όνομα της Αριστεράς. Οι προσαγωγές αλληλέγγυων γίνονται στο όνομα της Αριστεράς όπως και ο έλεγχος (μέσω της ταυτοποίησης στοιχείων από αστυνομικούς) προς όποιον επιδιώκει να φτάσει στην Ειδομένη. Πρόκειται για ένα περιβάλλον που έχει μετατραπεί σε ένα «χώρο εξαίρεσης». Δεν ισχύει κανένα δικαϊκό σύστημα ενώ η αποδοχή αυτή της κατάστασης δημιουργεί ένα de facto αποτέλεσμα όπου θα πρέπει να θεωρούμε δεδομένη την εξαίρεση για κάθε παρόμοιο περιβάλλον π.χ. τη Μυτιλήνη ή ακόμα και τα hot spots [2]. Επομένως η καταστολή είναι μια συνηθισμένη κατάσταση ακόμα κι όταν επιχειρείται από γειτονικό κράτος (FYROM) πράγμα που μετατρέπει την Ειδομένη σε «απαγορευμένη ζώνη». Εδώ δεν έχουμε να κάνουμε με έναν «εκβιασμό». Ούτε με «κόκκινες γραμμές». Αντιμετωπίζουμε μια επιλογή. Την επιλογή η Ειδομένη να γίνει ο τόπος των ανεπιθύμητων. Αντιμετωπίζουμε τον αντίστροφο εκβιασμό. Να οδηγηθούν οι πρόσφυγες σε hot spot με ελλιπή ενημέρωση γνωρίζοντας ήδη πως στη Τουρκία η πρακτική είναι φυλάκιση που οδηγεί σε απέλαση. Σε αυτό το περιβάλλον οι πρόσφυγες, οι μετανάστες και οι αλληλέγγυοι θεωρούνται «συνένοχοι». Η αλληλεγγύη χωρίς πιστοποίηση είναι «ύποπτη» ενώ οι αλληλέγγυοι «άγνωστοι με δόλιες προθέσεις» και η σοκαριστική ταύτιση των καναλιών(αυτών που καταγγέλλονταν τον Ιούλη) με τη κυβέρνηση μας οδηγεί σε ένα μόνο προβληματισμό: τι θα

γινόταν άραγε αν γυρνούσε το παλιό;

* Δάνειο από τη ταινία των αδερφών Κοέν, No Country for Old Men

[1] <http://www.statewatch.org/news/2016/jan/greek-doc.pdf>

[2] <https://barikat.gr/content/mytilini-mia-edraiomeni-katastasi-exairesis>